

Κοινωνικός διάλογος

Ο κοινωνικός διάλογος αποτελεί θεμελιώδη συνιστώσα του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου. Δίνει την δύναμη στους κοινωνικούς εταίρους (εκπροσώπους της διοίκησης και των εργαζομένων) να συμβάλλουν ενεργά, μεταξύ άλλων μέσω συμφωνιών, στον σχεδιασμό της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής απασχόλησης.

Νομική βάση

Άρθρα 151-156 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Στόχοι

Σύμφωνα με το άρθρο 151 ΣΛΕΕ, η προώθηση του διαλόγου μεταξύ της διοίκησης και των εργαζομένων αναγνωρίζεται ως κοινός στόχος της ΕΕ και των κρατών μελών. Σκοπός του κοινωνικού διαλόγου είναι η βελτίωση της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη λήψη αποφάσεων και στην υλοποίησή τους.

Επιτεύγματα

A. Ανάπτυξη (διμερούς) κοινωνικού διαλόγου σε επίπεδο ΕΕ

Σύμφωνα με την Συνθήκη της Ρώμης του 1957, ένα από τα καθήκοντα της Επιτροπής είναι η προώθηση της στενής συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών σχετικά με το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων. Ωστόσο, η διάταξη αυτή άρχισε να εφαρμόζεται μετά από δεκαετίες.

Η διαδικασία κοινωνικού διαλόγου Val Duchesse, που ξεκίνησε το 1985 από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Jacques Delors, είχε ως στόχο τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, οι οποίοι εκπροσωπούσαν από την Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικαλιστικών Οργανώσεων (ETUC), την Ένωση Βιομηχανιών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (UNICE) και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημόσιων Επιχειρήσεων (CEEP), στη διαδικασία της εσωτερικής αγοράς. Από τη διαδικασία αυτή προέκυψαν ορισμένες κοινές δηλώσεις για την απασχόληση, την εκπαίδευση, την κατάρτιση και άλλα κοινωνικά θέματα.

Το 1986 δημιουργήθηκε με την [Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη](#) (άρθρο 118β) νομική βάση για την ανάπτυξη του «κοινωνικού διαλόγου σε κοινοτικό επίπεδο», και άρχισε να παίρνει μορφή ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος, πρώτον με τη σύσταση μιας διευθύνουσας επιτροπής, η οποία, το 1992, έγινε η επιτροπή κοινωνικού διαλόγου (SDC), το κύριο φόρουμ για διμερή κοινωνικό διάλογο σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η επιτροπή κοινωνικού διαλόγου συνεδριάζει τρεις έως τέσσερις φορές τον χρόνο.

Το 1991, οι UNICE (πλέον BusinessEurope), ETUC και CEEP (πλέον SGI Europe) ενέκριναν κοινή συμφωνία που προέβλεπε υποχρεωτική διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους για τη θέσπιση νομοθεσίας στον τομέα των κοινωνικών

υποθέσεων και τη δυνατότητα των κοινωνικών εταίρων να διαπραγματεύονται συμφωνίες-πλαίσιο σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτό το αίτημα αναγνωρίστηκε στη Συμφωνία για την Κοινωνική Πολιτική που προσαρτάται στο Πρωτόκολλο του Μάαστριχτ για την κοινωνική πολιτική, που προβλέπει τη συνταγματική αναγνώριση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων στην ευρωπαϊκή νομοθετική διαδικασία. Σε εθνικό επίπεδο, δόθηκε στους κοινωνικούς εταίρους η δυνατότητα να εφαρμόζουν οδηγίες μέσω συλλογικής συμφωνίας.

Η ενσωμάτωση της συμφωνίας για την κοινωνική πολιτική στη [Συνθήκη του Άμστερνταμ](#) (1997) επέτρεψε εντέλει τη δημιουργία ενός ενιαίου πλαισίου για τον κοινωνικό διάλογο στην ΕΕ. Τα διακλαδικά αποτελέσματα αυτής της διαδικασίας ήταν οι συμφωνίες-πλαίσιο για τη γονική άδεια (1995), την εργασία μερικής απασχόλησης (1997) και την εργασία ορισμένου χρόνου (1999), οι οποίες τέθηκαν σε εφαρμογή με οδηγίες του Συμβουλίου.

Η [Συνθήκη της Λισαβόνας](#) (2009) υπογράμμισε περαιτέρω τον ρόλο των κοινωνικών εταίρων (άρθρο 152 ΣΛΕΕ), τονίζοντας την ανάγκη να διευκολυνθεί ο διάλογος με σεβασμό, παράλληλα, της αυτονομίας και της πολυμορφίας τους.

Μετά την οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, ο κοινωνικός διάλογος δέχθηκε μεγάλες πιέσεις, καθώς αποδυναμώθηκε από την αποκέντρωση, τη μείωση των διαπραγματευτικών δυνατοτήτων και την κρατική παρέμβαση στη μισθολογική πολιτική. Η Επιτροπή Juncker έλαβε μέτρα για την αντιμετώπιση αυτής της υποχώρησης, με την ανακοίνωση «Μια νέα αρχή για τον κοινωνικό διάλογο» σε διάσκεψη υψηλού επιπέδου τον Μάρτιο του 2015 και μια τετραμερής συμφωνία, η οποία υπεγράφη τον Ιούνιο του 2016 από τους κοινωνικούς εταίρους, την Επιτροπή και την προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η συμφωνία αυτή επαναβεβαιώνει τον θεμελιώδη ρόλο του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου στη διαδικασία χάραξης πολιτικής της ΕΕ, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Ο [ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων](#) του 2017 προβλέπει, επίσης, τον σεβασμό της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων και το δικαίωμα συλλογικής δράσης, και αναγνωρίζει το δικαίωμά τους να συμμετέχουν στον σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής απασχόλησης και της κοινωνικής πολιτικής μέσω συλλογικών συμβάσεων. Η Επιτροπή von der Leyen έχει επανειλημμένα επιβεβαιώσει τη δέσμευση για τον κοινωνικό διάλογο, σε ανακοινώσεις όπως η ανακοίνωση για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και η ανακοίνωση για μια ισχυρή Ευρώπη για δίκαιες μεταβάσεις, στην ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη και στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις, καθώς και στους στόχους του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Τον Φεβρουάριο του 2021, η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση ([η έκθεση Nahles](#)) σχετικά με την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου, στοιχεία της οποίας συμπεριλήφθηκαν στο σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, που παρουσιάστηκε τον Μάρτιο του 2021. Τον Μάιο του 2021, τόσο στην κοινωνική δέσμευση του Πόρτο (που υπεγράφη από την Επιτροπή, το Κοινοβούλιο και τους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους) όσο και στη δήλωση του Πόρτο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, υπογραμμίστηκε ο καίριος ρόλος του κοινωνικού διαλόγου.

Σύμφωνα με το σχέδιο δράσης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, η Επιτροπή παρουσίασε κατευθυντήριες γραμμές για τους αυτοαπασχολούμενους χωρίς υπαλλήλους, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η νομοθεσία περί ανταγωνισμού δεν παρεμποδίζει τις συλλογικές συμβάσεις για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας τους. Επιπλέον, η Επιτροπή πρότεινε [σύσταση του Συμβουλίου](#), στην οποία καθορίζεται ο τρόπος με τον οποίο τα κράτη μέλη μπορούν να ενισχύσουν περαιτέρω τον κοινωνικό διάλογο και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις σε εθνικό επίπεδο, και εξέδωσε [ανακοίνωση](#) σχετικά με την ενίσχυση και την προώθηση του κοινωνικού διαλόγου σε επίπεδο ΕΕ.

Η [οδηγία για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση](#) ενισχύει τη χρήση των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό των μισθών απαιτώντας από τα κράτη μέλη που έχουν κάλυψη συλλογικών διαπραγματεύσεων σε ποσοστό μικρότερο του 80 % να καταρτίσουν σχέδια δράσης για την προώθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων.

B. Επιτεύγματα του κοινωνικού διαλόγου σε επίπεδο ΕΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 154 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή πρέπει να διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους προτού προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής. Στη συνέχεια οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν, αντ' αυτού, να επιλέξουν να διαπραγματευτούν μεταξύ τους μια συμφωνία. Διαθέτουν εννέα μήνες για τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων, και στη συνέχεια μπορούν:

1. Να συνάψουν μια συμφωνία και να καλέσουν από κοινού την Επιτροπή να προτείνει εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου· ή
2. Να συνάψουν μια συμφωνία και να την εφαρμόσουν οι ίδιοι, σύμφωνα με τις δικές τους ειδικές διαδικασίες και πρακτικές και με εκείνες των κρατών μελών («εθελοντικές» ή, αργότερα, «αυτόνομες» συμφωνίες)· ή
3. Να αποφασίσουν ότι δεν μπορούν να συνάψουν συμφωνία, οπότε, στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή επαναλαμβάνει τις εργασίες της σχετικά με την εν λόγω πρόταση.

Το άρθρο 153 της ΣΛΕΕ δίνει επίσης στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να αναθέσουν στους κοινωνικούς εταίρους την εφαρμογή απόφασης του Συμβουλίου για μια συλλογική συμφωνία που υπογράφεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ο τομεακός κοινωνικός διάλογος σημείωσε σημαντικές εξελίξεις μετά από [απόφαση της Επιτροπής του 1998](#). Συγκροτήθηκαν διάφορες επιτροπές για τους βασικούς οικονομικούς τομείς παράγοντας αξιόλογα αποτελέσματα. Τρεις ευρωπαϊκές συμφωνίες για την οργάνωση του χρόνου εργασίας των ναυτικών (1998), για την οργάνωση του χρόνου εργασίας των διακινούμενων εργαζομένων στον τομέα της πολιτικής αεροπορίας (2000) και σε σχέση με ορισμένες πτυχές των εργασιακών συνθηκών των διακινούμενων εργαζομένων που παρέχουν διασυνοριακές διαλειτουργικές υπηρεσίες στον τομέα των σιδηροδρομικών μεταφορών (2005) συνήφθησαν και εφαρμόστηκαν με αποφάσεις του Συμβουλίου. Η [σύμβαση σχετικά με την προστασία της υγείας των εργαζομένων μέσω της ορθής διαχείρισης και χρήσης του κρυσταλλικού πυριτικού και των προϊόντων που το περιέχουν](#), που υπεγράφη τον Απρίλιο του 2006, ήταν η πρώτη συλλογική σύμβαση εργασίας για διάφορους κλάδους. Ακολούθησαν άλλες κλαδικές συλλογικές

συμβάσεις, οι οποίες εφαρμόστηκαν με οδηγίες του Συμβουλίου: [συμφωνία σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας στον τομέα των μεταφορών εσωτερικής ναυσιπλοΐας](#)· [μια συμφωνία για την προστασία των εργαζομένων στον τομέα της υγείας από τραυματισμούς και λοιμώξεις που προκαλούνται από ιατρικά αιχμηρά αντικείμενα](#)· [μια συμφωνία για τον τομέα της αλιείας](#)· και [μια συμφωνία μεταξύ των κοινωνικών εταίρων στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών](#).

Ωστόσο, για άλλες συμφωνίες, η Επιτροπή αποφάσισε να μην προτείνει απόφαση του Συμβουλίου.

Μετά από προηγούμενη απορριφθείσα αίτηση απόφασης του Συμβουλίου για την εφαρμογή συμφωνίας για την υγεία και την ασφάλεια στον τομέα της κομμωτικής, στην οποία αντιτάχθηκαν ορισμένα κράτη μέλη, τον Ιούνιο του 2016, ο τομέας υπέγραψε νέα ευρωπαϊκή συμφωνία-πλαίσιο για το ίδιο θέμα και ζήτησε την εφαρμογή της μέσω απόφασης του Συμβουλίου. Η Επιτροπή αποφάσισε να διεξαγάγει αναλογική εκτίμηση επιπτώσεων προτού υποβάλει πρόταση για απόφαση του Συμβουλίου. Σε ανοιχτή επιστολή τους προς τον Πρόεδρο Juncker, οι κοινωνικοί εταίροι αντιτάχθηκαν στη χρήση της διαδικασίας εκτίμησης επιπτώσεων προκειμένου να δικαιολογηθεί η μη παραπομπή της συμφωνίας στο Συμβούλιο. Στις αρχές του 2018, η Επιτροπή ενημέρωσε τους κοινωνικούς εταίρους ότι δεν θα υποβάλει πρόταση απόφασης του Συμβουλίου και πρότεινε αντ' αυτού να υποστηριχθεί η αυτόνομη εφαρμογή της συμφωνίας μέσω ενός σχεδίου δράσης. Οι κοινωνικοί εταίροι συμφώνησαν και τον Δεκέμβριο του 2019 οι κοινωνικοί εταίροι στον κλάδο της κομμωτικής και η Επιτροπή συμφώνησαν επί σειράς δράσεων με σκοπό τη στήριξη της εφαρμογής της συμφωνίας.

Τον Μάρτιο του 2018, η Επιτροπή ενημέρωσε τους κοινωνικούς εταίρους σε επίπεδο κεντρικών κυβερνήσεων ότι δεν προτίθεται να προτείνει τη συμφωνία τους του 2015 σχετικά με τα δικαιώματα ενημέρωσης και διαβούλευσης στο Συμβούλιο προς εφαρμογή με τη μορφή οδηγίας (2.3.6). Μετά από προσφυγή της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Συνδικάτων Δημοσίων Υπηρεσιών (EPSU), το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφάνθηκε στις 24 Οκτωβρίου 2019 ότι το δικαίωμα πρωτοβουλίας της Επιτροπής της δίνει τη δυνατότητα να αποφασίζει εάν θα καταστήσει τις συμφωνίες κοινωνικών εταίρων νομικά δεσμευτικές σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Η EPSU άσκησε ανεπιτυχώς προσφυγή κατά της απόφασης.

Σύμφωνα με την παραπάνω δεύτερη επιλογή, η συμφωνία για την τηλεργασία (2002) ήταν η πρώτη συμφωνία που εφαρμόστηκε ως «αυτόνομη συμφωνία». Ακολούθησαν άλλες αυτόνομες συμφωνίες σχετικά με το στρες που συνδέεται με την εργασία, την ευρωπαϊκή άδεια για οδηγούς που εκτελούν υπηρεσία διασυννοριακής διαλειτουργικότητας (και οι δύο το 2004), τη βία και την παρενόχληση στην εργασία (2007), τις αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς (2010), την ενεργό γήρανση και μια διαγενεακή προσέγγιση (2017), και την ψηφιοποίηση (2020).

Σε άλλες περιπτώσεις, οι κοινωνικοί εταίροι δεν κατάφεραν να καταλήξουν σε συμφωνία. Οι διαπραγματεύσεις για συμφωνία-πλαίσιο σχετικά με την εργασία μέσω εταιρείας προσωρινής απασχόλησης απέτυχαν τον Μάιο του 2001. Τον Μάρτιο του 2002, η Επιτροπή πρότεινε μια οδηγία βάσει της συναίνεσης που είχε προκύψει μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, που [εγκρίθηκε το 2008](#). Ομοίως, αφού οι κοινωνικοί εταίροι εξέφρασαν την απροθυμία τους να συμμετάσχουν σε διαπραγματεύσεις, το

2004 η Επιτροπή πρότεινε την αναθεώρηση της [οδηγίας για τον χρόνο εργασίας](#) το 2004. Ύστερα το Κοινοβούλιο, η Επιτροπή και το Συμβούλιο δεν κατάφεραν να καταλήξουν σε συμφωνία το 2009, τον Δεκέμβριο του 2012 ναυάγησε και άλλη μία διαδικασία διαπραγμάτευσης μεταξύ των Ευρωπαϊών κοινωνικών εταίρων λόγω διαφορών ως προς την αντιμετώπιση του χρόνου εφημερίας. Το 2013, η Επιτροπή επανέλαβε τη διαδικασία επανεξέτασης και εκτίμησης επιπτώσεων, με διενέργεια δημόσιας διαβούλευσης το 2015 και με την εκπόνηση έκθεσης εφαρμογής το 2017, καθώς και με έκδοση [ερμηνευτικής ανακοίνωσης](#). Ορισμένες πτυχές που αφορούν τον χρόνο εργασίας έχουν συμπεριληφθεί έκτοτε σε άλλες νομικές πράξεις, όπως η οδηγία για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, η οδηγία για τις διαφανείς και προβλέψιμες συνθήκες εργασίας και ο τροποποιημένος κανονισμός για τον χρόνο οδήγησης.

Γ. Τριμερής κοινωνικός διάλογος

Από την αρχή της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, θεωρήθηκε σημαντικό να συμμετέχουν οικονομικοί και κοινωνικοί ενδιαφερόμενοι φορείς στην εκπόνηση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Η Συμβουλευτική Επιτροπή Άνθρακα και Χάλυβα και η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή μαρτυρούν το γεγονός αυτό. Από το 2003, στο πλαίσιο της τριμερούς κοινωνικής συνόδου κορυφής για την ανάπτυξη και την απασχόληση συνέρχονται υψηλού επιπέδου εκπρόσωποι της τρέχουσας Προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ, των δύο επόμενων Προεδριών, της Επιτροπής και των κοινωνικών εταίρων, με στόχο τη διευκόλυνση της εν εξελίξει διαβούλευσης. Η τριμερής κοινωνική σύνοδος κορυφής για την ανάπτυξη και την απασχόληση συνεδριάζει τουλάχιστον δύο φορές τον χρόνο, πριν από την εαρινή και τη φθινοπωρινή σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Στη σύνοδο κορυφής των κοινωνικών εταίρων Val Duchesse τον Ιανουάριο του 2024, η Επιτροπή, η βελγική Προεδρία του Συμβουλίου και οι ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι υπέγραψαν νέα [τριμερή δήλωση για την προώθηση του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου](#), η οποία ανανεώνει τη δέσμευση των συμμετεχόντων για την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου σε επίπεδο ΕΕ. Πέρα από τη στόχευση των ελλείψεων δεξιοτήτων και εργατικού δυναμικού και την επιβεβαίωση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων, η δήλωση προβλέπει τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού απεσταλμένου κοινωνικού διαλόγου ως σημείου επαφής για τους κοινωνικούς εταίρους και δρομολόγησε ένα σύμφωνο για τον κοινωνικό διάλογο, το οποίο θα ολοκληρωθεί έως τις αρχές του 2025.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το Κοινοβούλιο εκτιμά ότι ο κοινωνικός διάλογος αποτελεί βασικό στοιχείο των παραδόσεων των κρατών μελών. Η Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων του Κοινοβουλίου καλεί συχνά τους κοινωνικούς εταίρους σε επίπεδο ΕΕ να παρουσιάσουν τις απόψεις τους. Η Συνθήκη της Λισαβόνας θέσπισε το δικαίωμα ενημέρωσης του Κοινοβουλίου σχετικά με την εφαρμογή των συλλογικών συμφωνιών που συνάπτονται σε επίπεδο Ένωσης (άρθρο 155 ΣΛΕΕ) και σχετικά με τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνει η Επιτροπή για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών (άρθρο 156 ΣΛΕΕ), μεταξύ άλλων επί θεμάτων που έχουν σχέση με το συνδικαλιστικό δικαίωμα και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις.

Σε [ψήφισμα του Μαρτίου 2014](#) και σε [ψήφισμα του Φεβρουαρίου 2017](#), το Κοινοβούλιο ζήτησε την ενίσχυση του ρόλου των κοινωνικών εταιρών στη νέα διαδικασία οικονομικής διακυβέρνησης. Στο ίδιο πνεύμα, στο [ψήφισμά του Απριλίου 2018](#), το Κοινοβούλιο κάλεσε την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να υποστηρίξουν περαιτέρω με συγκεκριμένα μέτρα τον γνήσιο κοινωνικό διάλογο, πέραν των απλών διαβουλεύσεων. Τον Απρίλιο του 2019, στα [ψηφίσματά του σχετικά με την οδηγία για διαφανείς και προβλέψιμους όρους εργασίας](#) και [σχετικά με την Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας](#), το Κοινοβούλιο επανέλαβε ότι η αυτονομία των κοινωνικών εταιρών, η ικανότητά τους να ενεργούν ως εκπρόσωποι των εργαζομένων και των εργοδοτών και η πολυμορφία των εθνικών συστημάτων εργασιακών σχέσεων θα πρέπει να γίνονται πάντα σεβαστά. Το Κοινοβούλιο υπενθύμισε επίσης τον θεμελιώδη ρόλο των κοινωνικών εταιρών και του κοινωνικού διαλόγου σε [ψήφισμα](#) του Δεκεμβρίου 2021. Σε αυτό, το Κοινοβούλιο καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη, μαζί με τους κοινωνικούς εταίρους, να δεσμευθούν ότι θα υπάρχει κάλυψη μέσω συλλογικών διαπραγματεύσεων κατά 90 % έως το 2030.

Από την έξαρση της κρίσης COVID-19, το Κοινοβούλιο έχει τονίσει την ανάγκη για διεξαγωγή κατάλληλου κοινωνικού διαλόγου σε όλα τα επίπεδα για να εφαρμοστεί με επιτυχία το σχέδιο ανάκαμψης της ΕΕ: Αυτό καταδεικνύεται από [ψήφισμα του Οκτωβρίου 2020](#) και από [ψήφισμα του Μαρτίου 2021](#). Στα ψηφίσματα αυτά τονίζεται πως ο κοινωνικός διάλογος και οι συλλογικές διαπραγματεύσεις αποτελούν βασικά εργαλεία για τους εργοδότες και τις συνδικαλιστικές ενώσεις, ώστε να καθορίζονται δίκαιοι μισθοί και δίκαιες συνθήκες εργασίας, και ότι τα ισχυρά συστήματα συλλογικής διαπραγμάτευσης ενισχύουν την ανθεκτικότητα των κρατών μελών σε περιόδους οικονομικής κρίσης. Το Κοινοβούλιο επιβεβαίωσε επίσης εκκλήσεις, που έχει απευθύνει κατά το παρελθόν, για στήριξη της ανάπτυξης ικανοτήτων και της μεγαλύτερης συμμετοχής των κοινωνικών εταιρών στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, και ζήτησε να διευρυνθούν οι συστάσεις ανά χώρα, ώστε στο μέλλον να συμπεριλαμβάνουν το αποτέλεσμα σχετικά με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταιρών στους μηχανισμούς καθορισμού των μισθών. Το Κοινοβούλιο πρότεινε ότι θα πρέπει να εξεταστούν συνθήκες ισοτιμίας για τις εταιρείες που έχουν πρόσβαση σε δημόσιους πόρους, και διατύπωσε την απαίτηση να σέβονται τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και τη συμμετοχή των εργαζομένων ή τη συναπόφαση στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων της εταιρείας.

Στο [ψήφισμά του Φεβρουαρίου 2023 σχετικά με τα ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων](#) (ΕΣΕ), το Κοινοβούλιο τόνισε την ανάγκη να ενισχυθούν τα ΕΣΕ και η ικανότητά τους να ασκούν τα δικαιώματά τους όσον αφορά την ενημέρωση και τη διαβούλευση, καθώς και να αυξηθεί ο αριθμός τους. Επιπλέον, επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς την Επιτροπή να προτείνει αναθεώρηση της [οδηγίας 2009/38/ΕΚ](#) για τα ΕΣΕ, για να αποσαφηνιστούν οι στόχοι, οι ορισμοί και οι διαδικασίες της και να ενισχυθεί το δικαίωμα των εκπροσώπων των εργαζομένων στην ενημέρωση και τη διαβούλευση, ιδίως κατά τη διάρκεια διαδικασιών αναδιάρθρωσης. Η πρόταση αυτή [υποβλήθηκε τον Ιανουάριο του 2024](#) και βρίσκεται επί του παρόντος υπό συζήτηση από τους συννομοθέτες.

Σε [ψήφισμά του τον Ιούνιο του 2023](#), το Κοινοβούλιο κάλεσε τα κράτη μέλη να επανεξετάσουν και να καταργήσουν κάθε εθνική νομοθεσία που εμποδίζει τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και κάλεσε την Επιτροπή να επιβάλει την κοινωνική

ρήτρα στην ισχύουσα οδηγία της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις. Κάλεσε επίσης την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να διαβουλεύονται με τους κοινωνικούς εταίρους για οικολογικά θέματα και για τη δίκαιη μετάβαση ως πάγια πρακτική καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου χάραξης πολιτικής.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το θέμα αυτό, επισκεφθείτε τον [ιστότοπο της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων](#).

Samuel Goodger / Monika Makay
05/2024